

VII. europski tjedan prevencije raka vrata maternice

Rak vrata maternice jedinstvena je maligna bolest: unaprijed se zna što valja učiniti kako bi se spriječio gotovo svaki slučaj nastanka. Organizirani programi probira zajedno s organiziranim programima cijepljenja protiv uzročnika bolesti, humanih papiloma virusa (HPV), mogu eliminirati rak vrata maternice u Europi. Iako se zna što treba raditi, većina europskih zemalja još uvijek nema provedene programe. Stoga je i ove godine ECCA (*European Cervical Cancer Association*) u suradnji ECCA-inim institucionalnim i pojedinačnim članovima u cijeloj Europi obilježila od 20. do 26. siječnja 2013. VII. europski tjedan prevencije raka vrata maternice.

Ovogodišnji Europski tjedan prevencije raka vrata maternice u Hrvatskoj obilježen je 6. danom mimoza – Nacionalnim danom borbe protiv raka vrata maternice, dvama stručnim simpozijima o humanim papiloma virusima, prevenciji i liječenju raka vrata maternice, javnom tribinom o sportu i zdravim navika žena u prevenciji bolesti te „Biser mudrosti“ – zaštitni znak kampanje o prevenciji raka vrata maternice i glavno obilježje tjedna prevencije u svim zemljama u Europi, kao i u Hrvatskoj. Stručni i javnozdravstveni nastupi i ove su godine bili popraćeni velikom pozornošću medija, čime se značajno pridonijelo podizanju svijesti o važnosti bolesti i načinima prevencije.

U Hrvatskoj godišnje od raka vrata maternice oboli oko 400 žena, a umre više od 100; obolijevaju žene u srednjoj životnoj dobi koje još brinu o svojim obiteljima i temelj su društva. Stoga je uvođenje i provođenje Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka vrata maternice najvažnija javnozdravstvena mjera kojom će se putem probira Papa-testom žena u dobi od 25 do 65 godina omogućiti jednaka zaštita od raka vrata maternice svim ženama u Hrvatskoj i time poboljšati kvaliteta života, a nekima i pravo na život. Osiguravanje sred-

Ovogodišnji Europski tjedan prevencije raka vrata maternice obilježen je u Hrvatskoj po šesti put brojnim događanjima u cilju podizanja svijesti o važnosti prevencije raka vrata maternice. Hrvatski članovi Europske udruge protiv raka vrata maternice (*European Cervical Cancer Association* – ECCA) i suradnici svojim stručnim i javnozdravstvenim nastupima u suradnji s medijima nastojali su privući pozornost što većem broju ljudi o tom karcinomu te načinima njegove prevencije i liječenja. Ove su godine organizatori imali priliku govoriti o početku provođenja Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka vrata maternice, koga je Ministarstvo zdravlja pokrenulo u 2012.

stava za primarnu prevenciju raka vrata maternice – cijepljenje protiv HPV-a djevojaka i mladih žena u nekim gradovima u Hrvatskoj – važan je doprinos, ali ne i dovoljan u borbi protiv tog karcinoma. Naime, jedino organizirani i subvencionirani program na nacionalnoj razini ima očekivani učinak, sprečavanje više od 70% slučajeva karcinoma uzrokovanih HPV-om 16 i 18 te, zbog križne zaštite, nekolicina onkogenih tipova HPV-a koji nisu zastupljeni u dostupnim cjepivima.

Ove su godine Tjedan prevencije raka vrata maternice obilježila dva stručna simpozija, 5. hrvatski simpozij o humanim papiloma virusima i 2. hrvatski simpozij o prevenciji i liječenju početnog raka vrata maternice, te dvije javnozdravstvene kampanje, 6. dan mimoza i nastavak kampanje „Biser mudrosti“. I ove su godine mediji, radio, televizija, dnevne novine, popularni časopisi i internetski portali, bili važni saveznici u osvješćivanju šire javnosti o raku vrata maternice i načinima njegove prevencije.

VI. dan mimoza

U organizaciji Hrvatske lige protiv raka (HLPR), 19. siječnja 2013. po šesti put u mnogim hrvatskim gradovima obilježen je Dan mimoza, koji je prije par godina od Hrvatskog sabora usvojen kao Nacionalni dan borbe protiv raka materničnog vrata. U Zagrebu je udruga „Zdravka“ u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo (HZJZ) i pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja organizirala prodaju mimoza na za-

grebačkom Cvjetnom trgu, čemu su se pridružili predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, potpredsjednica Vlade Milanka Opačić, gradonačelnik Zagreba Milan Bandić, ministar zdravlja dr. Rajko Ostojić, ravnateljica Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo dr. Tamara Poljičakin te predstavnici brojnih drugih institucija i udruga. Predsjednik Hrvatske lige protiv raka dr. Damir Eljuga s ponosom je istaknuo doprinos Lige obilježavanju toga važnog nacionalnog dana. Predsjednica udruge „Zdravka“ dr. Vesna Košec objasnila je važnost takvih akcija i javnozdravstvenih kampanja jer od te bolesti ne bi trebala oboljeti a ni umrijeti niti jedna žena.

V. hrvatski simpozij „Humani papiloma virusi u stvarnom vremenu“

U organizaciji Sekcije za humane papiloma viruse Hrvatskog društva za urogenitalne i spolno prenosive infekcije 18. siječnja 2013. u Hrvatskom liječničkom zboru po peti put je organiziran simpozij „Humani papiloma virusi u stvarnom vremenu“. Na simpoziju je prof. Mario Poljak govorio o novostima u svijetu HPV-a. Istaknuo je da je jednu leziju uzrokuje samo jedan tip virusa. Prof. Joško Zekan govorio je o programu prevencije raka vrata maternice u Hrvatskoj, dok je dr. Marija Posavec govorila o programu cijepljenja protiv HPV-a u Zagrebu. Prim. Zoran Rakušić i prof. Marko Potočnik osvrnuli su se na ulogu HPV-a u tumorima glave i vrata te kožnim oboljenjima.

II. hrvatski simpozij o prevenciji i liječenju početnog raka vrata maternice

Prigodom Europskog tjedna prevencije raka vrata maternice od 24. do 26. siječnja 2012. u hotelu International održan je 1. međunarodni kongres i 2. hrvatski simpozij o prevenciji i liječenju početnog raka vrata maternice u organizaciji Klinike za ginekologiju i porodništvo KBC-a „Sestre milosrdnice“ iz Zagreba, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatskog društva za kolposkopiju i bolesti vrata maternice Hrvatskog liječničkog zbora (HLZ) i Hrvatske lige protiv raka s udrugama „Zdravka“ i „Aktiva“. Taj značajan skup odvijao se pod pokroviteljstvom HLZ-a, ESGO-a (*European Society of Gynecological Oncology*) i predsjednika Republike Hrvatske. Skup je svečano otvorio predsjednik kongresa, doc. dr. Damir Eljuga pozdravom brojnih uvaženih gostiju. Nakon toga je članica Uprave ESGO-a, prof. dr. sc. Vesna Kesić iz Srbije održala sveobuhvatno predavanje o prevenciji raka vrata maternice. Sutradan je prof. dr. sc. Lutz Gissmann iz Njemačke, vodeći znanstvenik u svijetu u području HPV-a, govorio o spoznajama o profilaktičkom cjepivu protiv HPV-a te razvoju terapijskog cjepiva također protiv HPV-a u prevenciji raka vrata maternice i šire. Istaknuo je izvrsne rezultate populacijskog cijepljenja četverovalentnim cjepivom žena u Australiji uslijed čega se bilježi ne samo pad incidencije premalignih lezija vrata maternice, već i značajan pad genitalnih bradavica kod heteroseksualnih muškaraca, dok to nije slučaj kod MSM-a (*Men who have Sex with Men*). Ostali ugledni inozemni gosti kongresa bili su prof. dr. sc. Lucas Rob iz Češke, prof. dr. sc. Mario Poljak iz Slovenije, doc. Aljoša Mandić iz Srbije i dr. Goran Dimitrov iz Makedonije.

VII. javna tribina

Edukativna tribina za širu javnost „Sport i zdrave navike žena u prevenciji bolesti“ u organizaciji ECCA-e, Instituta „Ruđer Bošković“ i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ), održana je 26. siječnja u Europskom domu. Gošće tribine bile su

Dr. sc. Magdalena Grce, dr. Melita Jelavić, Mimi Vurdelja, mr. ph., i Sandra Perković na javnoj tribini „Sport i zdrave navike žena u prevenciji bolesti“ održanoj u Europskom domu u Zagrebu

Sandra Perković, olimpijska pobjednica i dvostruka europska prvakinja u bacanju diska, i Mimi Vurdelja, mr. ph., nutricionistica Hrvatskog olimpijskog odbora. Govorile su o dobrobiti sporta, ali i stresa koji uzrokuje, te ispravnoj prehrani i važnosti prilagođavanja prehrane pojedincu.

O raku vrata maternice s različitih aspekata govorile su dr. Melita Jelavić, specijalist epidemiologije i koordinatorica Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka vrata maternice HZJZ-a, i dr. sc. Magdalena Grce, znanstvena savjetnica IRB-a, članica uprave ECCA-e i koordinatorica tribine. Sudionici tribine su dobili edukativne brošure ECCA-e i HZJZ-a, časopis „Ženska posla“, koji je suorganizator ovogodišnje kampanje, te Biser mudrosti.

Hrvatski atletski savez i Zagrebački atletski savez podržali su kampanju „Biser mudrosti“. Stoga su na Zagrebačkom dvoranskom natjecanju održanom 26. siječnja u Bočarskom domu sve natjecateljice dobile informativnu ECCA-inu brošuru, brošuru Ministarstva zdravlja o Nacionalnom programu ranog otkrivanja raka vrata maternice te Biser mudrosti.

Kampanja „Biser mudrosti“

Suradnjom ECCA-e, časopisa „Ženska posla“, ALL4YOU produkcije, JL Style Beauty agencije, Studija Perkušić, Grafičkog zavoda Hrvatske te 15 iznimnih žena, majki i profesionalki u sportu, kulturi, znanosti i gospodarstvu, izrađen je kalendar „Biser mudrosti“, koji počinje veljačom 2013. i završava siječnjem 2014. Kalendar se distribuira kao dar či-

Prof. Lutz Gissmann iz Njemačke u društvu s dr. sc. Magdalenom Grce i dr. sc. Ivanom Sabolom s Instituta „Ruđer Bošković“ u Zagrebu

tateljicama časopisa „Ženska posla“ broj 15, a cilj mu je podsjetiti žene na brigu o zdravlju tijekom cijele godine, a ne samo u Tjednu prevencije raka vrata maternice. Kampanju je podržala i dr. Sanja Musić Milanović, epidemiologinja u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo i predavačica na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, te dala opširni intervju za časopis „Ženska posla“ broj 15.

Ovim putem zahvaljujemo svim suradnicima u izradi projekta te damama i njihovoj djeci koji su prepoznali važnost kampanje i tako postali lica s kalendara. To su Sandra Perković, olimpijska pobjednica i dvostruka europska prvakinja u bacanju diska, Ana Zaninović, svjetska prvakinja, i Lucija Zaninović, dobitnica brončane medalje u taekwondou na Olimpijskim igrama, Branka Peregrin, medicinska sestra i višestruka svjetska prvakinja u samostrelu, Sanja Vejnović, glumica i producentica, Maja Vučić, glazbenica i psihologinja s kćeri, Ana Rafajac, profesorica hrvatskog i sociologije i instruktorka joge, Martina Malnar, znanstvenica molekularne medicine, Sandra Mihelčić, ekonomistica i poduzetnica, Diana Mikloš, stručnjakinja za promicanje i odnos s javnošću, Marina Jakšić, nutricionistica, Julijana Matanović, spisateljica s kćeri, i Anka Dorić, liječnica sa sinom, autorice knjige za mlade „One misle da smo male“, te Adriana Kramarić i Sanja Rešić-Herak s kćerima, direktorice časopisa „Ženska posla“.

dr. sc. Magdalena Grce,
znanstvena savjetnica,

Zavod za molekularnu medicinu, Institut
„Ruđer Bošković“, Zagreb